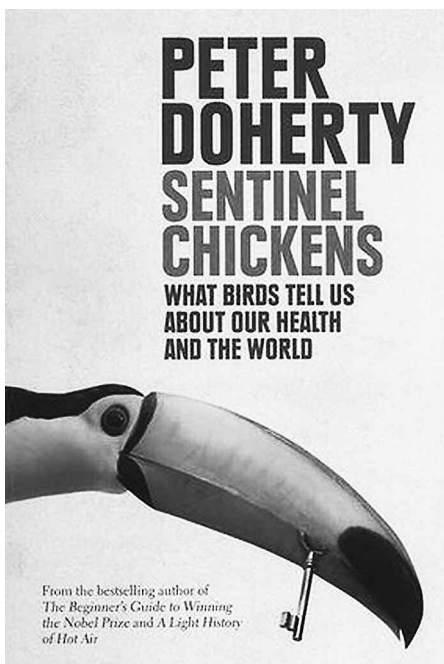

zejména u vran, kavek a domácích husí, což bylo pozorováno již během endemie v Izraeli. Ale nesouhlasilo s tím laboratorní nakažení kuřat virem – cirkuloval v krvi ne více než 10 dnů a k manifestaci neurologických poruch a úhynu nedošlo.

Kuřata umístěná v klecích, a to nejen na golfových hřištích, sledují státní americká střediska pro kontrolu zdraví a prevenci, a když se u nich zjistí porucha zdravotního stavu, jsou podrobena přísným laboratorním testům. Vedou se týdenní záznamy o pozorování divoce žijících ptáků, klecových „strážích“ a onemocnění u lidí, sleduje se veterinární diagnostika a samozřejmě i výskyt komárů. Je to promyšlená epidemiologická strategie – sentinel chickens (drůbeží stráž) vykonává službu zdarma. Neplacení členové ornitologických klubů hlídají v přírodě a podávají cenné informace.

Stojí za zmínku, že byla vyvinuta vakcína proti západonilské horečce prozatím používaná u koní. K přenosu z člověka na člověka dochází velmi zřídka, snad jen neopatrnou transfuzí krve nebo mateřským mlékem při kojení. Hlavním vektorem jsou různé druhy komárů rodu *Culex*. Kůň a člověk mohou být příležitostnými hostiteli, v Severní Americe je tato epidemie v podstatě záležitostí mezi ptáky a komá-

ry. Do prosince 2009 bylo na americkém kontinentě identifikováno 17 tisíc osob nakažených západonilskou virózou spojenou s neurologickými příznaky a nejméně 1 100 z nich zemřelo. V Kalifornii byly

u lidí v r. 2003 hlášeny dva případy encefalitidy vyvolané tímto virem, r. 2004 počet stoupl na 289. Během těchto dvou let ornitologové ohlásili nález 12 tisíc uhynulých kavek, 80 % z nich bylo pozitivních na západonilský virus. Do r. 2009 se situace uklidnila jak mezi obyvatelstvem (67 neurologických případů), tak v populaci ptáků. Tehdy bylo v Kalifornii velké sucho, tedy méně komárů. Další úvaha se zaměřila na odolnost vyvolanou stresem. Námitka, že toto období je příliš krátké k vyvolání rezistence, nemusí platit, pokud vhodné geny byly v populaci již dříve. Třetí alternativa vyvstává z názoru, že mutace snižila mortalitu. Definitivní objasnění snad časem nabídnou humánní i veterinární virologie a genetika avifauny.

Předchozí text je výtahem z jedné z 19 kapitol knihy Sentinel chickens o ptačích populacích s projekcí na zdraví lidí. Nabízím zde pouze vzorek, nemohu referovat o každé kapitole vždy s jiným objevným vzkazem. Autor Peter Doherty, australský veterinář, virolog a imunolog, je nositelem Nobelovy ceny v oboru lékařství (1996).

**Melbourne University Press 2012,
231 str. Cena 30 australských dolarů**

Kontaktní adresy autorů

Anna Černá

Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i.
Letenská 4
118 51 Praha 1
e: cerna@ujc.cas.cz

Jiří Drahoš

Akademie věd ČR
Národní 3
110 00 Praha 1
e: drahos@kav.cas.cz

Jaroslav Eliáš

Reissigova 9
612 00 Brno
e: jarosl.elias@seznam.cz

Andrej Funk

e: andrej.funk@volny.cz

Jiří Gabriel

Mikrobiologický ústav AV ČR, v. v. i.
Vítězská 1083
142 20 Praha 4 – Krč
e: gabriel@biomed.cas.cz

Jiří Hodeček

Environmentální centrum PřF OU
Chitussiho 10
710 00 Slezská Ostrava
e: alcuin@email.cz

Marina Hužvárová

Akademický bulletin AV ČR
Národní 3
110 00 Praha 1
e: huzvarova@ssc.cas.cz

Ondřej Koukol

Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: ondrej.koukol@natur.cuni.cz

Pavel Kovář

Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: kovar@natur.cuni.cz

Kateřina Kuřavová

Katedra biologie a ekologie PřF OU
Chitussiho 10
710 00 Slezská Ostrava
e: Kuravova.Katerina@seznam.cz

Ivan Literák

Ústav biologie a chorob volně žijících zvířat
FVHE VFU
Palackého 1/3
612 42 Brno – Královo Pole
e: Literaki@vfu.cz

Miloš Ondrášek

Melbourne, Austrálie

František Pelc

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov
e: frantisek.pelc@nature.cz

Petr Petřík

Botanický ústav AV ČR, v. v. i.
Zámek 1
252 43 Průhonice
e: petr.petrik@ibot.cas.cz

David Pithart

Beleco, z. s.
Lutová 5
378 06 Chlum u Třeboně
e: david.pithart@beleco.cz

Jan Plesník

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
Kaplanova 1931/1
148 00 Praha 11 – Chodov
e: jan.plesnik@nature.cz

Anna Poštulková

Katedra ekologie PřF UK
Viničná 7
128 44 Praha 2
e: anna.postulkova@natur.cuni.cz

Jan Prančl

Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2

128 01 Praha 2

e: prancl@natur.cuni.cz

Luboš Purchart

Ústav ekologie lesa LDF MENDELU
Zemědělská 3
613 00 Brno
e: lubos.purchart@post.cz

Milena Rychnovská

Drobného 44
602 00 Brno
e: rychnovska.milena@o2active.cz

Karel Staněk

Machatého 679/2
152 00 Praha 5 – Hlubočepy
e: kar.stanek@volny.cz

Jan Suda

Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: suda@natur.cuni.cz

Petr Šípek

Katedra zoologie PřF UK
Viničná 7
128 44 Praha 2
e: sipekpetr80@gmail.com

Ilja Trebichavský

Skuherského 588
517 73 Opočno
e: trebichavsky@tiscalic.cz

Jaroslav Vojta

Katedra botaniky PřF UK
Benátská 2
128 01 Praha 2
e: jaroslav.vojta@natur.cuni.cz

Ondřej Vymazal

Čechyně 165
683 01 Rousínov
e: ondrejvymazal@seznam.cz

Václav Zelený

Katedra botaniky a fyziol. rostlin FAPPZ ČZU
Kamýčká 129
165 21 Praha 6
e: zeleny@af.czu.cz

Jan Zima

Ústav biologie obratlovců AV ČR, v. v. i.
Květná 8
603 65 Brno
e: jzima@brno.cas.cz